

DÜNYA ÜNİVERSİTE SIRALAMALARI

ARWU: Dünyadaki üniversitelerin ilk çok amaçlı sıralaması “Academic Ranking of Worldwide Universities” (Dünya Üniversitelerinin Akademik Sıralaması) adı altında Çin’de Şanghai şehrindeki Jiao Tong Üniversitesi tarafından gerçekleştirildi. İlk defa 2003’te yapılan bu sıralamada şu kriterler kullanılıyor:

- Mezunlar tarafından kazanılmış olan Nobel ödülleri ve Fields madalyaları (yüzde 10)
- Öğretim üyeleri tarafından kazanılmış olan Nobel ödülleri ve Fields madalyaları (yüzde 20)
- 21 değişik alanda yüksek sayıda atıf alan bilim insanları (yüzde 20)
- Nature ve Science dergilerinde basılan makale sayıları (yüzde 20)
- SCI ve SSCI tarafından endekslenen dergilerde basılan makale sayıları (yüzde 20)
- Yukarıdaki kriterlerin kişi başına bölünmüş hali (yüzde 10)

ARWU sıralamasında, genel üniversite sıralamasının yanında, beş bilim dalında (matematik, fizik, kimya, bilgisayar bilimleri, işletme/iktisat) ve beş ayrı alanda (tabii bilimler ve matematik; mühendislik, teknoloji, ve bilgisayar bilimleri; yaşam ve tarım bilimleri; tıp ve eczacılık; sosyal bilimler) birer sıralama da yapılıyor.

THE: Londra’da basılan haftalık bir yükseköğrenim dergisi olan “Times Higher Education” ile “Thomson Reuters” işbirliği ile hazırlanan bu sıralamada beş temel alanda toplam 13 kriter kullanılıyor:

- Eğitim (öğrenci-hoca oranı, doktora-lisans diploma oranı, doktoralı öğretim görevlisi oranı, öğretim görevlisi başına düşen kurumsal gelir, bilinirlik anketi) (yüzde 30)
- Araştırma (hoca başına makale sayısı, araştırma geliri, bilinirlik anketi) (yüzde 30)
- Atıflar (araştırmanın etkisi) (yüzde 30)
- Endüstri gelirleri-inovasyon (hoca başına endüstriden sağlanan gelir) (yüzde 2.5)
- Uluslararasılık (öğretim üyeleri, öğrenciler, araştırma) (yüzde 7.5)

THE sıralamasında, toplamda en iyi 400 üniversitenin yanı sıra, altı kıtada ve ayrı alanda (mühendislik ve teknoloji, temel bilimler, yaşam bilimleri, sosyal bilimler, tıp, ve beşeri bilimler) dünyanın en iyi 100 üniversitesi de sıralanıyor. Bunların yanında THE, 50 yaşından genç 100 üniversite ve gelişmekte olan ülke üniversiteleri gibi daha dar alanlarda sıralamalar da yapıyor.

QS: Uluslararası eğitim alanında uzmanlaşan ve dünyanın birçok şehrinde ofisleri bulunan “Quacquarelli Symonds” şirketinin oluşturduğu bu sıralamada şu kriterler kullanılıyor:

- Akademisyen değerlendirmesi (yüzde 40)
- İşveren anketi (yüzde 10)
- Öğrenci-öğretim üyesi oranı (yüzde 20)
- Son beş yılda öğretim üyesi başına düşen atıf sayısı (yüzde 20)
- Uluslararası öğretim üyesi ve öğrenci oranı (yüzde 10)

QS, en iyi 700 üniversite sıralamasının yanında, beş farklı fakülte bazlı sıralama, 30 farklı alan bazlı sıralama, gelişmekte olan ülke üniversite sıralaması ve 50 yaşından genç üniversite sıralaması da oluşturuyor.

Leiden: Hollanda’daki Leiden Üniversitesi’nde bulunan “The Centre for Science and Technology Studies” (CWTS) bibliometrik endikatörler kullanan ve sadece akademik makalelere odaklanan bir sıralama sistemi geliştirdi ve 1,000 civarında üniversitenin araştırma performanslarını değerlendirdi. Altı değişik bilim alanında etki veya işbirliği kriterleri bazında sıralamalar oluşturulabiliyor. Etki alanındaki kriterler şunlar:

- Ortalama atıf sayısı
- Alana ve yayın yılına göre normalize edilmiş ortalama atıf sayısı
- Alan ve yıla göre en çok atıf alan yüzde 10 yayın arasına giren yayın sayısı

SCImago: SCImago tarafından 22,000 dergiyi tarayan "Scopus" veri tabanı kullanılarak yapılan bu sıralamada yılda en az 100 makale yayınlayan 5,000'in üzerinde araştırma kuruluşu (devlet, yüksek öğrenim, sağlık, özel sektör, ve diğerleri) üç temel kriter üzerinden (araştırma, inovasyon, web görünürlüğü) sıralanıyor.

Araştırmada kriteri altında bulunan ölçütlerden bazıları şunlar:

Son beş yıllık dönemde yayınlanan makale sayısı, makalelerde uluslararası ortak yazar oranı, normalize edilmiş atıf sayısı, en prestijli dergilerde yayınlanan makale sayısı.

URAP: 2009 yılında ODTÜ bünyesinde kurulan "URAP Laboratuvarı" 2,000 civarında dünya üniversitesini "Web of Science" gibi açık kaynaklardan toplanan veriler bazında şu kriterlerle sıralıyor:

- Yıllık yayın sayısı (yüzde 21)
- Son yılın yayınlarına son beş yılda yapılan atıf sayısı (yüzde 21)
- Üretilen toplam doküman sayısı (akademik makale dışındaki yayınlar da dahil) (yüzde 10)
- Yayın yapılan dergilerin etki faktör toplamı (yüzde 18)
- Yayınlara atıf yapan dergilerin etki faktör toplamı (yüzde 15)
- Uluslararası yayın işbirlikleri (yüzde 15)

HEEACT: Tayvan Yüksek Öğretim Değerlendirme ve Akreditasyon Kurumu 2007'den bu yana sıralama yapıyor. Kurum, 2011 yılında, ilk 500 üniversiteyi değerlendiriyor:

- Makale sayılarına dayalı araştırma üretkenliği kriteri (yüzde 20),
- 11 ve son 2 yılda alınan atıf sayısı ve yayın başına atıf ortalamasına dayanan araştırma etkisi kriteri (yüzde 30) ve H endeksi,
- En çok atıf alan %1'lik dilime giren makale sayısı, etki değeri en yüksek %5'lik dilime giren dergilerde yayınlanan makale sayısı verilerine dayanan araştırmada mükemmeliyet kriteri (yüzde 50)

WEBOMETRICS: İspanya'da Cybermetrics Laboratuvarı 2004'den bu yana üniversitelerin alan adlarına (web) dayalı sıralama yayınlıyor.

- Dünyanın 20 bin üniversitesi 2012 yılında Google motorundan elde edilen tarama sonucuna dayanan boyut kriteri (yüzde 20),
- İlgili üniversitenin sitesine verilen tekil bağlantı (link) sayısına dayanan görünürlük kriteri (yüzde 50),
- İlgili üniversitenin sitesinde bulunan akademik dosya sayısına dayanan dosya zenginliği kriteri (yüzde 15)
- En çok atıf alan %10'luk dilime giren yayın sayısı kriteri (yüzde 15)

**SEKİZ FARKLI DÜNYA GENEL 179 ÜNİVERSİTE SIRALAMASINA GÖRE
ÜNİVERSİTELERİN DÜNYADAKİ DURUMU**

SIRA	ÜNİVERSİTE	ARWU	LEIDEN	NTU (HEEACT)	QS	SCIMAGO	THE (TIMES HIGHER EDUCATION)	URAP	WEBOMETRICS	SAYI
1	Orta Doğu Teknik Üniv		485	480	405	569	85	433	507	7
2	İstanbul Üniv	450	346		625	440		489	277	6
3	İstanbul Teknik Üniv		570		525	671	165	488	688	6
4	Boğaziçi Üniv				399	1155	139	575	760	5
5	Sabancı Üniv				475	1794	182	1192	1064	5
6	İ. D. Bilkent Üniv				399	1274	213	860	744	5
7	Koç Üniv				465	1875	325	1162	1219	5
8	Hacettepe Üniv		426		625	475		525	713	5
9	Ankara Üniv		593		701	549		535	658	5
10	Çukurova Üniv				701	1126		729	1117	4
11	Ege Üniv		447			582		487	687	4
12	Gazi Üniv		522			522		532	767	4
13	Selçuk Üniv		643			834		978	796	4
14	Erciyes Üniv		675			894		791	1140	4
15	Dokuz Eylül Üniv		690			907		991	1097	4
16	Atatürk Üniv		702			890		1024	1010	4
17	Marmara Üniv					984		982	1175	3
18	GATA					991		1286	3706	3
19	Ondokuz Mayıs Üniv					1004		1223	1508	3

SIRA	ÜNİVERSİTE	ARWU	LEIDEN	NTU (HEEACT)	QS	SCIMAGO	THE (TIMES HIGHER EDUCATION)	URAP	WEBOMETRICS	SAYI
20	Başkent Üniv					1129		1360	1581	3
21	Uludağ Üniv					1130		1129	1337	3
22	Karadeniz Teknik Üniv					1137		1104	1694	3
23	Süleyman Demirel Üniv					1213		760	1004	3
24	Fırat Üniv					1232		1055	1420	3
25	Akdeniz Üniv					1284		1160	1394	3
26	Yıldız Teknik Üniv					1343		987	1378	3
27	Kocaeli Üniv					1363		1252	1682	3
28	Dicle Üniv					1460		1368	1923	3
29	Yüzüncü Yıl Üniv					1495		1354	1121	3
30	Gaziantep Üniv					1529		831	1623	3
31	Pamukkale Üniv					1534		1367	882	3
32	Eskişehir Osmangazi Üniv					1538		1305	1517	3
33	Anadolu Üniv					1548		1265	771	3
34	Mustafa Kemal Üniv					1724		1513	2005	3
35	Cumhuriyet Üniv					1739		1388	1675	3
36	İnönü Üniv					1742		1421	1721	3
37	Çanakkale 18 Mart Üniv					1774		1412	1683	3
38	Afyon Kocatepe Üniv					1789		1515	1580	3
39	Mersin Üniv					1791		957	1689	3
40	Trakya Üniv					1791		1685	2099	3
41	Celal Bayar Üniv					1795		1517	2678	3
42	Yeditepe Üniv					1807		1492	1628	3
43	Adnan Menderes Üniv					1824		1555	2156	3
44	Sakarya Üniv					1845		1364	1253	3
45	Fatih Üniv					1851		1331	1732	3
46	Gaziosmanpaşa Üniv					1864		1000	1986	3

SIRA	ÜNİVERSİTE	ARWU	LEIDEN	NTU (HEEACT)	QS	SCIMAGO	THE (TIMES HIGHER EDUCATION)	URAP	WEBOMETRICS	SAYI
47	Harran Üniv					1897		1640	2697	3
48	Kırıkkale Üniv					1923		1689	2810	3
49	Gebze Teknik Üniv					2017		1347	2924	3
50	Abant İzzet Baysal Üniv					2033		1464	1927	3
51	Bülent Ecevit Üniv					2053		1722	2148	3
52	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniv					2080		1619	2054	3
53	İzmir Yüksek Teknoloji Enst					2159		1117	1409	3
54	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniv					2175		1135	2548	3
55	Dumlupınar Üniv					2215		1092	2435	3
56	Muğla Sıtkı Koçman Üniv					2300		1771	1839	3
57	Kafkas Üniv					2350		1141	2273	3
58	Niğde Üniv					2361		1748	2012	3
59	Atılım Üniv					2525		1410	1977	3
60	Doğuş Üniv					2556		1156	1734	3
61	Çankaya Üniv					2614		1411	2004	3
62	Adıyaman Üniv							1142	3440	2
63	Erzincan Üniv							1203	3265	2
64	Özyeğin Üniv							1330	3066	2
65	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniv							1580	5951	2
66	Balıkesir Üniv							1702	2458	2
67	Düzce Üniv							1721	3645	2
68	Aksaray Üniv							1770	6123	2
69	Bahçeşehir Üniv							1780	3121	2
70	Namık Kemal Üniv							1832	4457	2
71	Bozok Üniv							1836	5828	2

72	Acıbadem Üniv						1864	7495	2
73	Nevşehir Üniv						1908	5915	2
74	Gümüşhane Üniv						1957	5287	2
75	Ahi Evran Üniv						1959	6786	2
76	Karabük Üniv						1968	3020	2
77	İzmir Ekonomi Üniv						2038	2846	2
78	Recep Tayyip Erdoğan Üniv						2040	9410	2
79	Maltepe Üniv						2074	4056	2
80	Mehmet Akif Ersoy Üniv						2076	4418	2
81	İstanbul Bilim Üniv						2133	6515	2
82	Ordu Üniv						2134	6150	2
83	İstanbul Bilgi Üniv							2274	1
84	Işık Üniv							3428	1
85	İstanbul Kültür Üniv							3433	1
86	Galatasaray Üniv							3435	1
87	İstanbul Ticaret Üniv							3801	1
88	Kadir Has Üniv							4046	1
89	Yaşar Üniv							4088	1
90	Okan Üniv							4466	1
91	Beykent Üniv							4569	1
92	Türk Hava Kurumu Üniv							4693	1
93	Haliç Üniv							5283	1
94	İstanbul Aydın Üniv							5295	1
95	Karamanoğlu Mehmetbey Üniv							5324	1
96	Erzurum Teknik Üniv							5333	1
97	Artvin Çoruh Üniv							5400	1

151	Süleyman Şah Üniv								12128	1
152	KTO Karatay Üniv								12308	1
153	Bursa Teknik Üniv								12415	1
154	Şifa Üniv								12419	1
155	İstanbul Sabahattin Zaim Üniv								12633	1
156	Türk-Alman Üniv								12782	1
157	İstanbul 29 Mayıs Üniv								12888	1
158	Hakkari Üniv								12921	1
159	Adana Bilim ve Teknoloji Üniv								13125	1
160	Hasan Kalyoncu Üniv								13886	1
161	Uluslararası Antalya Üniv								13913	1
162	Nuh Naci Yazgan Üniv								13930	1
163	Abdullah Gül Üniv								14106	1
164	Bursa Orhangazi Üniv								14577	1
165	Nişantaşı Üniv								14778	1
166	İpek Üniv								15107	1
167	Avrasya Üniv								15443	1
168	Toros Üniv								15885	1
169	İstanbul Esenyurt Üniv								17707	1
170	İstanbul MEF Üniv								18657	1
171	Selahaddin Eyyubi Üniv								19220	1
172	Sanko Üniv								19239	1
173	Ankara Sosyal Bilimler Üniv								19284	1
174	Biruni Üniv								19524	1
175	Atatürk Öğretmen Akademisi								19813	1
176	Murat Hüdavendigar Üniv								20284	1
177	Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniv								20799	1
178	Bitlis Eren Üniv								22668	1
179	Kanuni Üniv								23817	1

*URAP “ÜNİVERSİTELERİMİZİN 23 BİLİM ALANINA VE DÜNYA GENEL SIRALAMALARINA GÖRE DURUMU” RAPORUNDAN ALINMIŞTIR.